

gradus divinæ misericordiæ malitia Judæorum crescebat : et sic contra Dei clementiam malignitas humana certabat. (*Chrysostomus.*)

MEDITATIO CLXXXVII.

Unici filii trucidatio.

I. — Adhuc ergo unum habens filium carissimum. (*Marc. XII. 6.*)

Dixit dominus vineæ : Quid faciam? mittam filium meum dilectum : forsitan, cum hunc viderint, verebuntur. (*Luc. XX. 13.*)

Et illum misit ad eos novissimum dicens : Quia verebuntur filium meum. (*Marc. XII. 6.*)

Quod ait, non de ignorantia venit : sed ambigere dicitur Deus, ut libera voluntas homini reservetur. (*Beda.*)

Non ignorans quod futurum erat, hoc dixit : sed ostendens quid erat decens et congruum eos operari. (*Theophylactus.*)

II. — Agricolaë autem videntes filium. (*Matth. XXI. 38.*) — Cogitaverunt intra se. (*Luc. XX. 14.*) — Dixerunt intra se. (*Matth. XXI. 33.*) — Dixerunt ad invicem. (*Marc. XII. 7.*)

Hic est hæres, venite, occidamus eum. (*Matth. XXI. 36.* — *Marc. XII. 7.* — *Luc. XX. 14.*) Ut nostra fiat hereditas. (*Luc. XX. 14.*) Et nostra erit hereditas. (*Marc. XII. 7.*) Et habebimus hereditatem ejus. (*Matth. XXI. 38.*)

Manifestissime Dominus probat, Judæorum principes non per ignorantiam, sed per invidiam crucifixisse Filium Dei. Intellexerunt enim hunc esse cui dictum est. (*Psal. 11.*) "Dabo tibi gentes hereditatem tuam." Hanc, occiso eo mali coloni præripere moliebantur, cum crucifigentes eum Judæi, fidem quæ per eum est, extinguere, et suam magis quæ ex lege est justitiam proferre, ac gentibus imbuendis conabantur inserere. (*Beda.*)

III. — Et apprehensum eum ejecerunt extra vineam. (*Matth. XXI. 39.*) Et ejectum illum extra vineam, occiderunt. (*Luc. XX. 15.*)

Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet agricolis illis?

Aiunt illi : Malos male perdet : et vineam suam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis. (*Matth. XXI. 40, 41.*)

Veniet et perdet colonos istos, et dabit vineam aliis. (*Luc. XX. 16.* — *Marc. XII.*)

9.) Quo audito dixerunt : Absit. (*Luc. XX. 16.*)

Christus enim extra Hierusalem, tamquam extra vineam in sententiam damnationis abjectus est. (*Hilarius.*)

Vel quia quantum in se erat, ex suis eum finibus excludentes, Gentibus suscipiendum dederunt. (*Hieronymus.*)

Sicut Caiphas, sic et isti non ex se prophetaverunt contra se, quoniam tollenda ab eis erant eloquia Dei, et danda Gentibus, fructum in tempore daturis. Dominus quem occiderunt, statim venit resurgens a mortuis, et malos quidem colonos male perdidit, aliis autem colonis, idest Apostolis, vineam suam consignavit. (*Origenes.*)

Matthæus, brevitatis causa, tacuit quod Lucas non tacuit; parabolam scilicet illam non ad eos solos dictam qui de potestate interrogaverant, sed ad plebem in qua erant qui dicerent : *Perdet illos et vineam suam dabit aliis* : quæ vox recte etiam ipsius Domini fuisse intelligitur, sive propter veritatem, sive propter membrorum ejus cum suo capite unitatem. Erant etiam qui talia respondentibus dicerent “*Absit* :” quia intelligebant contra seipsos parabolam esse dictam. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CLXXXVIII.

Applicatio præcedentis parabolæ.

1. — Ille autem adspiciens eos ait : Quid est ergo quod scriptum est? (*Luc. XX. 16.*)

Nunquam legistis in Scripturis : lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli? A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris. (*Matth. XXI. 42. — Marc. XII. 10. — Luc. XX. 17.*)

Si parabolam meam non intelligitis, vel istam scripturam cognoscatis. Lapidem autem Christum vocat, ædificatores autem doctores Judæorum, qui Christum reproba-verunt, dicentes : (*Joan. IX.*) “*Hic non est a Deo.*” (*Chrys.*)

Sed illis nolentibus, idem lapis caput anguli firmavit : quia de utroque populo quotquot ipse voluit, sua fide conjunxit. (*Rabanus.*)

Lapis donum est, donatum a Deo ædificio universo, et admirabile caput in oculis nostris, qui possumus eum videre oculis mentis. (*Origenes.*)

II. — Ideo dico vobis, quia auferetur a vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus. (*Matth. XXI. 43.*)

Omnis, qui ceciderit super illum lapidem, conquassabitur : super quem autem ceciderit, comminuet illum. (*Luc. XX. 18.*
— *Matth. XXI. 44.*)

Quare non intelligitis, in cujus ædificii angulo ponendus est ille lapis, non in vestro, quando reprobatus est, sed in alio : Si autem aliud ædificium est futurum, ergo vestra ædificatio est contemnenda.

Lapis autem dicitur Christus, non solum propter firmitatem, sed etiam quia est inimicorum magna confractio. (*Chrysostomus.*)

Qui peccator est et tamen in illum credit, cadit quidem super lapidem et confringitur, sed non omnino conteritur ; reservatur enim per patientiam ad salutem ; super quem vero ille ceciderit, hoc est cui lapis ille irruerit, et qui Christum penitus negaverit, sic conteret eum ut nec testa quidem remaneat, in qua hauriatur aquæ pusillum. (*Hieronymus.*)

III. — Et cum audissent principes sacerdotum, et Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret. (*Matth. XXI. 45.*)

Et quærebant eum tenere : et timuerunt turbam. (*Marc. XII. 12.*)

Quærebant principes sacerdotum et Scribæ mittere in illum manus in illa ho-

ra : et timuerunt populum. (*Luc. XX. 19.*)

Quoniam sicut prophetam eum habebant. (*Matth. XXI. 46.*)

Et relicto eo abierunt. (*Marc. XII. 12.*)

Quamvis duro corde Judæi propter incredulitatem essent, tamen intelligebant contra se omnes Domini sententias dirigi. (*Hieronymus.*)

Hæc est autem differentia bonorum hominum et malorum : bonus enim comprehensus in peccato, gemit quia peccavit : malus autem fremit, non quia peccavit, sed quia comprehensus est in peccato : et non solum pœnitentiam non agit, sed magis adversus corripientem irascitur : unde et isti comprehensi, magis ad malitiam sunt excitati. (*Chrysostomus.*)

MEDITATIO CLXXXIX.

PARABOLA TRIGESIMA.

De invitatis ad nuptias Filii a Rege.

I. — Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.

Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, et nolebant venire. (*Matth. XXII. 2, 3.*)

In hoc rex Pater regi Filio nuptias fecit, quod ei, per Incarnationis mysterium, sanctam Ecclesiam sociavit. Uterus autem Genitricis Virginis hujus sponsi thalamus fuit. (*Gregorius.*)

Servi primo missi, qui invitatos vocarent, Apostoli sunt; qui autem admonentur ut veniant, invitati antea, populus Israel est : in gloriam enim æternitatis per legem est advocatus. Apostolorum ergo erat proprium commonefacere eos quos invitarent Prophetæ. (*Hilarius.*)

II. — Iterum misit alios servos dicens : Dicite invitatis : Ecce prandium meum paravi, tauri mei, et altitia occisa sunt, et omnia parata, venite ad nuptias.

Illi autem neglexerunt : et abierunt, alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam :

Reliqui vero tenuerunt servos ejus et contumeliis affectos occiderunt. (*Matth. XXII. 4, 5, 6.*)

Sed quia hi qui prius invitati sunt, ad nuptiarum convivium venire noluerunt, in secunda invitatione jam dicitur : *Ecce prandium meum paravi.* (*Gregorius.*)

Prandium paratum, et tauri, et altitia occisa, vel per metaphoram opes regiæ describuntur, ut ex carnalibus intelligantur spi-

ritualia : vel certe dogmatum magnitudo et doctrina Dei lege plenissima sentiri potest. (*Hieronymus.*)

Vel omnia parata sunt, idest, introitus regni paratus est per fidem meæ incarnationis, qui ante fuerat clausus. (*Glossa.*)

Cum labore manuum nostrarum aliquid facimus, puta exercentes agrum vel vineam, aut opus ligni vel ferri, villam colere videmur : cum autem non labore manuum nostrarum alia lucra sequimur, totum hoc negotiatio appellatur. O miserimus mundus, et miseri qui eum sequuntur ! Semper enim mundialia opera homines excluserunt a vita. (*Chrysostomus.*)

De (superioribus) non dixit quod malignati sunt, sed *neglexerunt*; qui enim odio aut invidia crucifixerunt Christum, malignati sunt. Qui autem negotiis impediti non crediderunt, illi neglexisse dicuntur, non malignari. De sua tamen morte Dominus tacet, quia in priori parabola dixerat : sed ostendit mortem discipulorum suorum, quos post ascensum ipsius occiderunt Judæi, Stephanum lapidantes, et Jacobum Alphæi occidentes : propter quæ Hierusalem destructa est a Romanis. (*Chrysostomus.*)

III. — Rex autem cum audisset iratus est : et missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succendit. (*Matth. XXII. 7.*)

Quando invitabat ad nuptias, et agebat opera clementiæ, hominis nomen appositum est : nunc autem quando ad ultionem venit, homo siletur, et rex tantum dicitur. (*Hieronymus.*)

Romanus autem exercitus dicitur exercitus Dei : quia " Domini est terra et plenitudo ejus." (*Psal. XXV.*) Nec etiam venissent Romani Hierusalem, nisi eos Dominus excitasset. (*Chrysostomus.*)

Vel Angelorum agmina sunt exercitus regis nostri. Missis ergo exercitibus exstinxisse homicidas dicitur, quia in hominibus omne iudicium per Angelos exercetur. Homicidas ergo perdit, quia persequentes interimit : civitatem eorum igni succendit, quia illorum non solum animæ, sed caro quoque in qua habitaverant, æternæ gehennæ flamma cruciantur. (*Gregorius.*)

MEDITATIO CXC.

Invitantur obvii quique ad nuptias: discumbens sine veste nuptiali ejicitur.

I. — Tunc ait servis suis : Nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui invitati erant, non fuerunt digni.

Ite ergo ad exitus viarum et quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias. (*Matth. XXII. 8, 9.*)

Omne sacramentum humanæ dispensationis jam peractum atque completum est. *Sed qui invitati erant*, id est Judæi, non fuerunt digni : quia : " Dei justitiam ignorant, et suam statuere volentes, indignos se judicaverunt æternæ vitæ." (*Rom. X.*)

Reprobato ergo Judaico populo, ad has nuptias gentilis populus est susceptus. (*Remigius.*)

Gentilis enim populus non erat in viis, sed in exitibus viarum (*Hieronymus*) qui sunt errores Gentilium. (*Remigius.*) Vel viæ sunt omnes professiones hujus mundi, ut puta Philosophiæ, militiæ, et hujusmodi. Dicit ergo : *Ite ad exitus viarum* : ut cujuslibet conditionis homines vocent ad fidem. (*Chrysostom.*)

II. — Et egressi servi ejus in vias, congregaverunt omnes, quos invenerunt, malos et bonos : et impletæ sunt nuptiæ discumbentium. (*Matth. XXII. 10.*)

Egredientes servi, sive de Judæa et Hierusalem Apostoli Christi, sive ab interioribus Angeli sancti, et venientes ad vias diversas diversorum morum, congregaverunt quoscumque invenerunt : et non curant utrum aliquando ante vocationem mali fuerint aut boni. (*Origenes.*)

III. — Intravit autem rex ut videret discumbentes, et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali.

Et ait illi : Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. (*Matth. XXII. 11, 12.*)

Sed quoniam bonos et malos oportuit quidem vocari, non autem ut mali permanerent mali, sed ut deponerent vestimenta contraria nuptiis et induerent nuptialia indumenta; ideo rex ingreditur, ut videat discumbentes priusquam apponatur eis prandium, ut retineat habentes nuptialia vestimenta et deleat; condemnetque contrarios. Ingrediens autem invenit quemdam qui non mutaverat proprios mores. Singulariter dixit, quia unius sunt generis omnes qui servant malitiam post fidem, quam habuerant ante fidem. (*Origenes.*)

Amicum vocat quia est invitatus ad nuptias, quasi sit amicus per fidem. Arguit autem impudentiæ, quod veste sordida munditias polluerit nuptiales. (*Hieronymus.*)

Et quoniam qui peccat et non induit Dominum Jesum Christum, non habet excusationem aliquam, ideo sequitur : *At ille obmutuit.*

IV. — Tum dixit rex ministris : Ligatis manibus, et pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores : ibi erit fletus, et stridor dentium.

Multi enim sunt vocati, pauci vero electi. (*Matth. XXII. 13, 14.*)

Non autem solum rejectus est a nuptiis qui injuriam nuptiis fecit, sed adhuc a ministris regis super vincula constitutis, ligatus incessione, qua non est usus ad bonum, et apprehensoria virtute, qua nullum opus ad bonum implevit; et condemnatus est in loco ab omni lumine alieno. (*Origenes.*)

In fletu oculorum et stridore dentium, per metaphoram membrorum corporalium, magnitudo ostenditur tormentorum.

Et quia in convivio nuptiali non initium, sed finis quaeritur, subditur : *Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.* (*Hieronymus.*)

In invitante enim, sine exceptione publicæ bonitatis humanitas est; in invitatis vero, vel vocatis, de judicio meritorum probitatis electio est. (*Hilarius.*)

Annotatio pro Parabola sequenti.

Augustinus, Gregorius, S. Thomas Cornelius a lapide et alii censent contra Maldonatum, sequentem parabolam Divi Lucae, aliam esse a præcedente Divi Matthæi; vel certe, si sit eadem, eam bis, aliterque repetitam esse.

MEDITATIO CXCI.

PARABOLA TRIGESIMA PRIMA.

De invitatis ad Cœnam magnam.

I. — Homo quidam fecit cœnam magnam et vocavit multos.

Et misit servum suum horæ cœnæ, dicere invitatis ut venirent, quia jam parata sunt omnia. (*Luc. XIV. 16, 17.*)

Hic ergo conditor omnium, atque gloriæ Pater, paravit cœnam magnam in Christo peractam. In novissimis enim temporibus, et quasi in occasu nostri sæculi, illuxit nobis Dei Filius : et mortem pro nobis sustinens, dedit nobis proprium corpus comedere : unde et agnus in vespere immolabatur juxta legem Mosaicam. Merito igitur in cœna dictum est paratum in Christo convivium. (*Cyrillus.*)

Per hunc servum qui a Patrefamilias ad invitandum mittitur, prædicatorum ordo significatur. (*Gregorius.*)

II. — Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei : Villam emi, et necesse habeo exire, et videre illam : rogo te habe me excusatum.

Et alter dixit : Juga boum emi quin-

que, et eo probare illa : rogo te habe me excusatum. (*Luc. XIV. 18, 19.*)

Offert Deus quod rogari debuit, non rogare : dare vult quod vix sperari poterat ; et tamen simul omnes excusant. Ecce homo dives invitat, et pauperes occurrere festinant ; ad Dei invitamur convivium et nos excusamus. (*Gregorius.*)

Joannes dicens (*Epist. I. Cap. II.*) " Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et ambitio sæculi : " cœpit ubi Evangelium terminum posuit. Concupiscentia carnis, uxorem duxi : concupiscentia oculorum, quinque juga boum emi ; ambitio sæculi, villam emi. (*Augustinus.*)

III. — Et alius dixit : Uxorem duxi et ideo non possum venire.

Et reversus servus nuntiavit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit servo suo : Exi cito in plateas, et vicos civitatis : et pauperes, ac debiles, et cæcos, et claudos introduc huc.

Et ait servus : Domine, factum est ut imperasti, et adhuc locus est. (*Luc. XIV. 20, 21, 22.*)

Quia ergo venire superbi renuunt, pauperes eliguntur : dicuntur enim debiles et pauperes qui, judicio suo apud semetipsos,

infirmi sunt; nam pauperes et quasi fortes sunt qui positi in paupertate superbiunt; cæci sunt qui nullius ingenii lumen habent; claudi sunt qui rectos gressus in operatione non habent. Sed dum horum vitia in membrorum debilitate significantur; sicut illi peccatores fuerunt qui vocati venire noluerunt, ita hi quoque qui invitantur et veniunt: sed peccatores superbi respuuntur, humiles eliguntur. Hos itaque elegit Deus quos despexit mundus: quia plerumque ipsa despectio hominem revocat ad semetipsum: et tanto celerius vocem Dei aliqui audiunt, quanto in hoc mundo non habent unde delectentur. (*Gregorius.*)

iv. — Et ait dominus servo: Exi in vias et sepes: et compelle intrare, ut impleatur domus mea.

Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit coenam meam. (*Luc. XIV. 23, 24.*)

Mittit ad vias et circa sepes; quia hi apti sunt regno cœlorum, qui nullis præsentium cupiditatibus occupati ad futura festinant, in quodam bono voluntatis tramite constituti. (*Ambrosius.*)

Coge, inquit, *intrare*. Foris inveniatur necessitas, nascitur inde voluntas. (*August.*)

Qui ergo hujus mundi adversitatibus fracti ad Dei amorem redeunt, compelluntur

intrare. Sed valde tremenda est sententia quæ subinfertur. *Dico autem vobis*, etc. Nemo ergo contemnat: ne dum vocatus excusat, cum voluntatem habuerit, intrare non valeat. (*Gregorius.*)

MEDITATIO CXCI.

PARABOLA TRIGESIMA SECUNDA.

De decem virginibus, quarum quinque prudentes et quinque fatuæ.

1. — Tunc simile erit regnum cœlorum decem virginibus: quæ accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsæ.

Quinque autem ex eis erant fatuæ, et quinque prudentes: sed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, non sumpserunt oleum secum:

Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. (*Matth. XXV. 1, 2, 3, 4.*)

Ideo dicitur *tunc*, quia de magno die Domini, de quo supra agebatur, (*Cap. XXIV.*) omnis hic sermo est. (*Hilarius.*)

Mihi videtur, non ad virginalia corpora, sed ad omne hominum genus hanc comparisonem pertinere. (*Hieronymus.*)

Ideo autem ponit parabolam hanc in virginum persona, ut ostendat quod licet virginitas magnum quid sit, tamen si ab operibus misericordiæ sit deserta, cum adulteris foras ejicietur. (*Chrysostomus.*)

Sponsus atque sponsa, Dominus noster est in corpore Deus : namque spiritui caro sponsa est. (*Hilarius.*)

Lampades quæ manibus gestantur, opera sunt : dictum est enim : (*Matth. V.*) "Luceant opera vestra bona coram hominibus." (*Augustinus.*)

Qui autem recte credunt et juste vivunt assimilantur quinque prudentibus; qui autem profitentur quidem fidem Jesu, non autem præparant se bonis operibus ad salutem, reliquis quinque virginibus fatuis. (*Gregorius.*)

Oleum ergo habent virgines quæ juxta fidem operibus adornantur : non habent oleum quæ videntur simili quidem fide confiteri, sed virtutum opera negligunt. (*Hieronimus.*)

II. — Moram autem faciente sponso, dormitaverunt omnes et dormierunt.

Media autem nocte clamor factus est : Ecce sponsus venit, exite obviam ei.

Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, et ornaverunt lampades suas. (*Matth. XXV. 5, 6, 7.*)

Dormire, mori est : ante somnum vero dormitare, est ante mortem a salute languescere : quia per pondus ægri tudinis pervenitur ad somnum mortis. (*Gregorius.*)

Vel dormitaverunt; id est, mortuæ sunt. Consequenter autem dicitur, dormierunt, quia postea suscitandæ sunt. Per hoc autem quod dicit, *Moram autem faciente sponso*, ostendit quod non parum temporis inter priorem et secundum Domini adventum prætergreditur. (*Hieronimus.*)

Media autem nocte. Subito ergo quasi in tempesta nocte, et securis omnibus, quando gravissimus sopor est, per Angelorum clamorem et tubas præcedentium fortitudinum, Christi resonabit adventus. (*Hieronimus.*)

Tuba enim excitante, sponso tantum obviam proceditur : erunt enim jam ambo unum, id est caro Deus, quia in gloriam spiritualem humilitas carnis transformata est. (*Hilarius.*)

Tunc quidem omnes virgines, quia et electi et reprobi a somno suæ mortis excitantur; lampades ornant, quia sua secum opera numerant, pro quibus æternam recipere beatitudinem expectant. (*Gregorius.*)

III. — Fatuæ autem sapientibus dixerunt : Date nobis de oleo vestro : quia lampades nostræ exstinguuntur.

Responderunt prudentes, dicentes : Ne forte non sufficiat nobis, et vobis, ite potius ad vendentes, et emite vobis.

Dum autem irent emere, venit sponsus : et quæ paratæ erant, intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua. (*Math. XXV. 8, 9, 10.*)

Quid est autem quod tunc a prudentibus oleum petunt, nisi quod in adventu judicis, cum se intus vacuas invenerint, testimonium foris quærunt? ac si a sua fiducia deceptæ proximis dicant : quia nos quasi sine opere repelli conspicitis, dicite de nostris operibus quod vidistis. (*Gregorius.*)

Virgines prudentes non de avaritia, sed de timore respondent. Unde quisque pro suis operibus mercedem accipiet : neque possunt in die judicii aliorum virtutes, aliorum vitia sublevare. Dant autem prudentes consilium, ut non debeant sine oleo lampadarum sponso occurrere. (*Hieronymus.*)

Vendentes hi sunt qui misericordia fidelium indigent. (*Hilarius.*)

iv. — Novissime vero veniunt et reliquæ virgines, dicentes : Domine, Domine aperi nobis.

At ille respondens, ait : Amen dico vobis, nescio vos.

Vigilate utique, quia nescitis diem, neque horam.

Adde quæ Christus dixit. Cum autem intraverit paterfamilias, et clauserit ostium, incipietis foris stare, et pulsare ostium dicentes : Domine aperi nobis : et respondens dicet vobis : Nescio vos unde sitis :

Tunc incipietis dicere : Manducavimus coram te, et bibimus, et in plateis nostris docuisti.

Et dicet vobis : Nescio vos unde sitis : discedite a me omnes operarii iniquitatis.

Ibi erit fletus, et stridor dentium : cum videritis Abraham, et Isaac, et Jacob, et omnes prophetas in regno Dei, vos autem expelli foras.

Et venient ab oriente, et occidente, et aquilone et austro, et accumbent in regno Dei.

Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui erunt novissimi. (*Luc. XIII. 25, 26, 27, 28, 29, 30.*)

Est invenire quosdam qui quando debuerunt, neglexerunt aliquid utile discere; in ipso autem exitu vitæ suæ, dum disponunt discere : comprehenduntur a morte. (*Origenes.*)

Receptis illis qui sunt in angelicam vitam commutati, clauditur aditus ad regna celo-

rum, non enim post iudicium patet precum ac meritorum locus. (*Augustinus.*)

Et tamen cum jam pœnitentiæ nullum est tempus, fatuæ occurrunt, aperiri sibi aditum rogant. (*Hilarius.*)

Egregia in Domini appellatione confessio indicium fidei est. Sed quid prodest voce invocare quem operibus neges? (*Hieronymus.*)

Sed magna ejus est severitas post iudicium, cujus ante iudicium ineffabilis misericordia prærogata est : propter quod sequitur : *Amen dico vobis, nescio vos* : ex illa scilicet regula, quia non habet ars Dei, idest ejus sapientia, ut intrent in gaudium ejus qui non coram Deo, sed ut placerent hominibus, conati sunt aliquid secundum præcepta ejus operari. (*Augustinus.*)

Non solum illius futuri temporis quo venturus est sponsus, sed suæ quisque dormitionis diem et horam nescit, ad quam quisquis paratus est, etiam paratus invenitur cum illa vox sonuerit qua omnes evigilaturi sunt. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CXCIH.

PARABOLA TRIGESIMA TERTIA.

De talentis in servos distributis.

I. — Homo peregre proficiscens, vocavit servos suos, et tradidit illis bona sua.

Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum, unicuique secundum propriam virtutem, et profectus est statim. (*Matth. XXV. 14, 15.*)

Sicut homo peregrinans, ita Filius hominis : quoniam ipse est qui in parabola proponitur peregrinans quasi homo, non sicut Filius Dei. (*Origenes.*)

In quinque et duobus et uno talento diversas gratias intelligimus, quæ unicuique traditæ sunt. (*Chrysostomus.*)

Id est, secundum propriam et naturalem possibilitatem, non autem secundum meritum proprium : quia aliud est posse operari, aliud operari; et aliud est posse habere caritatem, aliud habere caritatem; et aliud est capacem esse continentiae, justitiæ, sapientiæ, aliud vero esse continentem, justum atque sapientem. (*Ambr. de voc. Gentium, lib. 2. cap. 2.*)

Et profectus est statim : Non locum mutans, sed liberam eis operandi potestatem permittens, et suo arbitrio relinquens. (*Glossa ord.*)

II. — Abiit autem qui quinque talenta acceperat, et operatus est in eis, et lucratus est alia quinque.

Similiter et qui duo acceperat, lucratus est alia duo.

Qui autem unum acceperat, abiens fodit in terram, et abscondit pecuniam domini sui. (*Matth. XXV. 16, 17, 18.*)

Acceptis enim terrenis sensibus (qui quinque talenta acceperat) cœlestium sibi notitiam duplicavit, ex creaturis intelligens creatorem, ex corporalibus incorporalia, ex brevibus sempiterna. (*Chrysostomus.*)

Qui duo acceperat, lucratus est alia duo : id est corporalem eruditionem, et aliam paulo sublimiorem. (*Origenes.*)

Talentum vero, in terra abscondere est acceptum ingenium in terrenis actibus implicare. (*Gregorius.*)

III. — Post multum vero temporis venit dominus servorum illorum, et posuit rationem cum eis.

Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta dicens : Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum.

Ait illi dominus ejus : Euge serve bone, et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui. (*Matth. XXV. 19, 20, 21.*)

Vide et dominum ubique non confestim expetentem rationem, ut discas ejus longa-

nimitatem. Mihi autem videtur quod resurrectionem occulte insinuans hoc dicit. (*Chrysostomus.*)

Servus ergo qui geminata talenta retulit, laudatur a domino, et ad æternam remunerationem perducitur. (*Gregorius.*)

Dicit, *super pauca fuisti fidelis*, quia omnia quæ in præsentem habemus licet magna videantur et plurima, tamen comparatione futurorum parva et pauca sunt. (*Hieronymus.*)

Sed tunc fidelis servus supra multa constituitur, quando, devicta omnis corruptionis molestia, de æternis gaudiis in illa cœlesti sede gloriatur. (*Gregorius.*)

Hoc enim erit plenum gaudium nostrum, quo amplius non est, frui Deo, Trinitate, ad cujus imaginem facti sumus. (*Augustinus.*)

IV. — Accessit autem et qui duo talenta acceperat, et ait : Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo lucratus sum.

Ait illi dominus ejus : Euge serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui. (*Matth. XXV. 22, 23.*)

Quod autem dicit, vel in eo qui quinque talenta acceperat, vel in isto qui duo, *accedens* : intellige accessum, transitum de hoc mundo ad illum : et vide quoniam eadem

dicta sunt ambobus, ut forte et qui minorem habuit virtutem, et totam illam quam habuit secundum quod oportebat exercuit, nihil minus habiturus sit apud Deum, quam ille qui fuerit in majori virtute : hoc enim solum quæritur, ut quicquid habuerit homo ex Deo, toto eo utatur ad gloriam Dei. (*Origenes.*)

MEDITATIO CXCIV.

A servo malo talentum aufertur.

I. — Accedens autem et qui unum talentum acceperat, ait : Domine, scio quia homo durus es, metis ubi non seminasti, et congregas ubi non sparsisti :

Et timens abii, et abscondi talentum tuum in terra : ecce habes quod tuum est. (*Matth. XXV. 24, 25.*)

Vere quod scriptum est (*Psal. CXL.*) : "Ad excusandas excusationes in peccatis," etiam huic servo contigit, ut ad pigritiam et negligentiam, superbiæ quoque crimen accederet. Qui enim debuit simpliciter inertiam confiteri, et orare patremfamilias; e converso calumniatur, et dicit se prudenti fecisse consilio, ne dum luca pecunia quæret, etiam de sorte periclitaretur. (*Hieronymus.*)

Sunt autem plerique intra Ecclesiam,

quorum iste servus imaginem tenet, qui melioris vitæ vias aggredi metuunt; et tamen jacere in sui corporis ignavia non pertimescunt : cumque se peccatores considerant, sanctitatis vias arripere trepidant, et remanere in suis iniquitatibus non formidant. (*Gregorius.*)

II. — Respondens autem dominus ejus, dixit ei : Serve male, et piger, sciebas quia meto ubi non semino, et congrego ubi non sparsi :

Oportuit ego te committere pecuniam meam nummulariis, et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura. (*Matth. XXV. 26, 27.*)

Non autem confessus est dominus se esse durum, sicut arbitrabatur : ceteris autem ejus sermonibus concessit. Sed vere durus est his qui misericordia Dei abutuntur ad negligentiam suam, non ad conversionem. (*Origenes.*)

Pigrum servum qua sententia dominus feriat audiamus. (*Gregorius.*)

III. — Tollite itaque ab eo talentum et date ei, qui habet decem talenta.

Omni enim habenti dabitur et abundabit : ei autem, qui non habet, et quod videtur habere, auferetur ab eo.

Et inutilem servum eijcite in tenebras exteriores : illic erit fletus, et stridor dentium! (*Matth. XXV. 28, 29, 30.*)

Datur ei qui decem talenta fecerat, ut intelligamus, licet æquale sit domini gaudium in utriusque labore, ejus scilicet qui quinque et qui duo multiplicavit, tamen majus deberi præmium ei qui plus in domini pecunia laboravit. (*Hieronymus.*)

Quisquis autem caritatem non habet, etiam dona quæ percepisse videbatur, amittit. (*Gregorius.*)

Servus autem malus non solum damno punitur, sed etiam intolerabili pœna, et cum pœna accusabili denuntiatione. (*Chrysostomus.*)

Et sic per pœnam in tenebras exteriores cadet qui per suam culpam sponte in interiores tenebras decidit. (*Gregorius.*)

Vide autem quia non solum qui rapit aliena aut qui mala operatur, punitur ultima pœna, sed etiam qui bona non facit. (*Chrysostomus.*)

Annotatio. Hæc parabola divi Matthæi una esse videtur cum illa Lucae XIX. 12. de decem mnis in servos distributis, sed bis et diverso modo repetitur.

PARS QUINTA

II. — De doctrina Christi quam claris verbis tradidit.

ADHORTATIO.

Qui vult plene et sapide Christi verba intelligere, oportet ut totam vitam suam illi studeat conformare. (*De Imitatione Christi. Lib. I. Cap. 1, 2.*)

MEDITATIO CXCV.

DIDAGMA PRIMUM.

Christi cibus voluntatem Patris facere.

1. — Rogabant eum discipuli, dicentes : Rabbi, manduca.

Ille autem dicit eis : Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis. (*Joan. IV. 31, 32.*)